

האיחוד האירופי - חדשות כלכלה ופיננסים **נובמבר 2009 / גיליון 22**

1. מחול המינויים ובורסת השמות

ב 19 לחודש יסתיים, כך כולנו מקוים, מירוץ המינויים הגדול של האיחוד האירופי. מזה שלשה חדשים עומד נושא זה בראש סדר העדיפויות האמיתי של מוסדות האיחוד. לא רק שני בעל י תפקידים עתירי עצמה (נשיא מועצת אירופה ו "הנציג העליון" – שר החוץ של אירופה) עומדים להתמנות עכשיו, גם רוב 27 הנציבים ("שרי ממשלת האיחוד האירופי") עומדים להתחלף. יש להניח שמינויים אלה גם ילוו בחילופי גברי בקרב הפקידות הבכירה של האיחוד. בורסת שמות המועמדים מגיעה בימים אלה לרתיחה ממש. מראש ממשלה לשעבר של אירלנד ועד שר החוץ הבריטי, מטוני בלייר ועד הרמן ואן רומפוי (ראש ממשלת בלגיה, כרגע בעל הסיכויים המירביים להתמנות כנשיא מועצת אירופה!) – כולם משתתפים בחגיגה ... כאשר יסתיים התהליך ובעלי התפקידים יתפסו את מקומות ייהם ויתאימו את הארגונים והמוסדות השונים של האיחוד ליעדיהם החדשים (לעניין זה ראה הקטע הבא) - יעמוד בפני העולם, ובפני ישראל בפרט, איחוד אירופי חדש ושונה לחלוטין. אין צורך לומר שכרגע אין כל דרך לקבוע אם יהיה השינוי לטובה...

"דילים" של גרמניה וצרפת, מאחורי גבה של שבדיה (הנשיאה התורנית של האיחוד):

<http://euobserver.com/18/28964>

בורסת השמות של 27 הנציבים האירופיים המועמדים:

<http://euobserver.com/9/28834>

"מחול המינויים" – ומדוע דווקא הרמן ואן רומפוי?

<http://www.euractiv.com/en/future-eu/van-rompuy-low-key-leadership-suited-eu/article-187178>

2. "למה רגשו גויים?"

המתח סביב המינויים איננו פרסונלי גרידא. בעלי התפקידים החדשים, במיוחד שני התפקידים הבכירים, נכנסים לעולם ארגוני-מינהלי חדש שיוצרת החוקה ("אמנת ליסבון"). החוקה חדשה לגמרי. היא כללית, לעיתים איננה יורדת לפרטים ויש בה לקונות לא מעטות בכל הנוגע ליחסים בין התפקידים השונים או למסגרת הסמכויות שלהם. חלק גדול מן ה"משוואות הפתוחות" יצטרך להסגר על ידי מי שימונו לתפקידים ואישיותם של אלה תהיה דומיננטית בקביעת מבנים, תחומים, מצבים וכללים שיהפכו, בחלקם, לנוהל העבודה התקני של האיחוד. כל אלה מוסיפים, כמוכן, למתח סביב המינויים.

דוגמא אחת: עפ"י החוקה יש להקים עכשיו את ה"שרות הדיפלומטי" של האיחוד בצורתו החדשה: EEAS – European External Action Service. אלא שעדיין לא ברור מה המבנה הארגוני, הכפיפויות, הסמכויות והמחויבויות מול מוסדות האיחוד האחרים, מספר העובדים, המדינות מהן יגיעו בעלי התפקידים והמקורות התקציביים של השרות החדש...

קשה מאד למצוא מצגת מדויקת של השינויים הצפויים במוסדות האיחוד. הנה מה שיש:

http://www.delaze.ec.europa.eu/presentations/Treaty_of_Lisbon_en.ppt

מאיך, כבר נכתבו ספרים על הנושא:

<http://books.google.com/books?id=GpFlaY4Vd8EC&printsec=frontcover#v=onepage&q=&f=false>

ולענייני השרות הדיפלומטי החדש של הא"א:

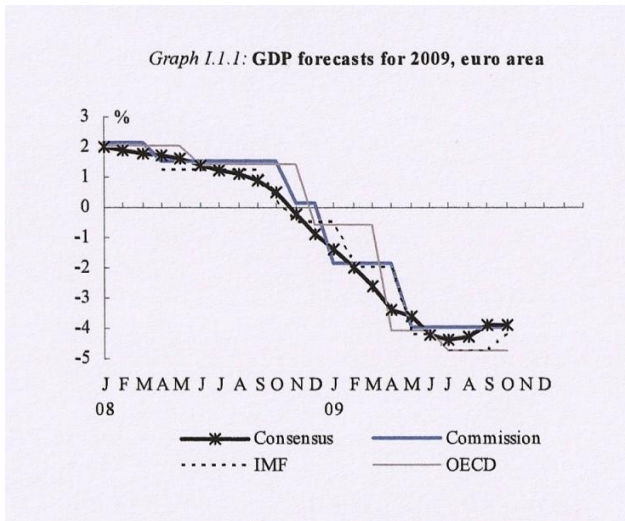
<http://euobserver.com/24/28878>

<http://www.euractiv.com/en/future-eu/eu-new-diplomatic-corps-faces-staffing-issues/article-186854#>

3. המשבר - התקוות!

גרף אחד שווה אלף מילים.

הנה התחזיות של האיחוד האירופי, ה OECD וקרן המטבע הבינלאומית להתנהגות התמ"ג בגוש היורו – מרוכזות בגרף יחיד. עפ"י נתונים אלה עבר גוש היורו לצמיחה ברבעון השני של 2009 וצמיחה זו נמשכה (אם כי התמתנה במקצת) ברבעון השלישי של השנה.

הקונסנסוס, לפחות בתקשורת, הוא שהגענו לסוף המשבר (!) וזה גם מה שמשדרים, פחות או יותר, כמה ממדינאי האיחוד לאחרונה.

"דוח התחזית הכלכלית - סתיו 2009" של נציבות האיחוד:

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16055_en.pdf

4. המשבר - הבעיות!

נראה שההתלהבות מקיצו של המשבר קצת מוגזמת ומוקדמת ראשית, ממשלות ששפכו כמויות אדירות של כסף לתוך כלכלותיהן מתחילות להביט בדאגה גוברת והולכת לעבר החשבונות הלאומיים. חלק מן המדינות (יוון, צרפת – ראה הקישורים בהמשך) פשוט מודיעות שאין בדעתן לנקוט שום צעד משמעותי לתיקון החשבונות הלאומיים בעתיד הקרוב (הן גם לא טורחות להסביר איך, ובאיזה מחיר, ימומנו החוב והגרעונות). מאידך, ברורות לכל הסכנות של מדיניות פיסקלית מרסנת, סוף המשבר הנוכחי עלול לבוא עם תחילת המשבר הבא... שנית, לדאבון הלב לא נראה פתרון קרוב לבעיית האבטלה. אבטלה מתמשכת ברמות של 10% מכח העבודה היא פצצת זמן חברתית מתקתקת, במיוחד במדינות עם מספר גבוה של מהגרי-עבודה. ושלישית, למרות הרבה מסכי עשן המערכות הפיננסיות של מדינות האיחוד אינן מספקות עדיין את היקפי האשראים שמשקים לאומיים והמגזר הפרטי צריכים על מנת להתאושש. מסיבות שונות ורבות הבנקים עדיין מלוים היום פחות מדי (וכנראה גם לאט מדי). המצב מורכב ועתיר בעיות.

ממוצע גרעונות לאומיים של 7% תמ"ג ב 2010 ?

<http://euobserver.com/9/28966>

בצרפת – אפילו 8.5% !

<http://www.eubusiness.com/news-eu/france-budget.1d7>

5. המשבר - מילת מפתח חדשה " Exit-Strategy "

או בעברית פשוטה "איך יורדים מהעץ הזה". האיחוד איננו אומר למדינות איך לנהל את חשבונותיהן הלאומיים. גם המלצותיו נדחות לעיתים קרובות (ראה לעיל) ע"י הממשלות הלאומיות. אבל הנושא הזה, של גרעונות בתקציבי המדינות וגידול מבהיל של החובות הלאומיים (אשר היו במגמת ירידה עד שנת 2008) מטריד מאד את ראשי האיחוד. במסדרונות הנציבות מדברים על בעיות אלה במונחים אפוקליפטיים ממש. אבל תחנות האיחוד טוחנות את אט, עד עכשיו לא נעשה הרבה על ידי מועצת שרי האוצר והכלכלה של האיחוד, הגוף הנושא באחריות המיניסטרילית. נשלב זה מסתפקים בהמלצות והצעות.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/110612.pdf

6. המשבר - כולם אופטימיים, רק אתה לא?

ראשית, לא כולם אופטימיים. יש לא מעט כלכלנים מודאגים בנציבות האיחוד. שנית, אני שומע ורואה נתונים שבד"כ אינם מעניינים את התקשורת הכללית. נתונים אלה אינם קטסטרופליים אבל הם גרועים מספיק כדי לעורר ספקות לגבי האופוריה הכללית (הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בבורסות העולם). הקישור שבהמשך (לדף הבית של יורוסטט) נותן דוגמא טובה: יורוסטט היא גוף הנציבות האחראי על איסוף המידע והפקת הסטטיסטיקות. דווחיו טכניים ויבשים. נתוניו מצטיינים ברמת דיוק גבוהה. הקישור דלהלן הוא לדף המרכז את עיקרי המידע העדכני המתפרסם בכל התחומים בדף הזה מופיעים נתונים שמשמעותם היא: האבטלה ממשיכה לעלות (למרות מאמצי מניעה גדולים של הממשלות והאיחוד), היקף הסחר של הא"א עם ארה"ב הצטמצם משמעותית, מחירי התוצר התעשייתי ממשיכים לרדת, היקפי המסחר הקמעונאי (ביקוש משקי בית) ממשיכים לרדת, תיירות אירופית (בעיקר לינות בתי מלון) ממשיכה לרדת.

כאמור, בהחלט לא כולם אופטימיים.

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>

דוח הבנק המרכזי של גוש היורו על ההתפתחויות המוניטריות בחודש ספטמבר 2009 :

<http://www.ecb.int/press/pdf/md/md0909.pdf>

"אופס... קצת טעינו".

כמויות כסף אדירות הוזרמו על ידי המדינות ועל ידי מוסדות האיחוד למגזרים הלאומיים השונים . כאשר הכסף זורם כנהרות מתרחשת גם שגיאה קטנה פה ושם. ועדת הביקורת של האיחוד ("ECA") מצאה שאכן קצת מן הכסף הגיע למקומות להם כלל לא היה מיועד.

כמה "קצת"? בערך 2.7 מיליארד יורו.

אבל הועדה מיהרה לציין ש "לא בהכרח בכל המקרים מדובר בשחיתות"...

<http://euobserver.com/9/28967>